Cena 80 hal

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano (z wyjątkiem poniedziałku).

ADRES redakcyi i administracyi: Kraków ul. Straszewskiego l. 12.

Nr. Telefonu 278; w nocy 1508.

Rękopisów nie zwraca się.

KONTO czek. P. K. O. Nr. 141.125.

Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie

Nowy Dziennik

Cena 80 hal

Prenumerata w Krakowie: miesięcznie 20 K. — kwart. 60 K. — z odnoszeniem do domu: mies. 22·— kwart. 66 K. —. Na prowincyi: mies. 22 K. — kwart. 66 K. — Za granicą: mies. 24.—, kwartalnie 72 korony.

Cena ogłoszeń: 1 w. pet. 1 szp. 1·50 [Mk. 50]. Nadesłane 1 w. pet. 5·— [Mk. 5·—]. Tekst 1 w. pet. 7.— [Mk. 7].

Zawiadomienia ślubne i przedślubne K. 30—.

Rok III. Kraków, sobota 24 stycznia 1920. Nr. 24

Czwarty eksperyment.

Kraków, 23 stycznia.

(g) Z Paryża nadchodzą wiadomości, które wskazują na to, że koalicya problem rosyjski poddała nowej rewizyi. Rada najwyższa powzięła uchwałę, mocą której blokada Rosyi sowieckiej zostaje zniesiona i wymiana towarów między Rosyą a państwami sprzymierzonemi i neutralnemi zostaje dozwoloną. Więc zaledwie miesiąc po słynnej mowie Clemenceau'a, który oświadczył, że koalicya w żadne pertraktacye pokojowe z Leninem wdawać się nie będzie, i że Sowdepię otoczyć się musi „drutem kolczastym", entente rewiduje swój stosunek do rządu rad i przychodzi mu — z pomocą gospodarczą.

Jest to czwarta z rzędu podejmowana za każdym razem przez koalicyę bez rezultatu metoda rozwiązania tej tak skomplikowanej kwestyi rosyjskiej. Ani bezpośrednia interwencya w Archangielsku, Murmaniu i Sebastopolu, ani czynne poparcie Judenicza, Denikina i Kołczaka nie doprowadziły do pożądanego celu — rozgromienia militarnego bolszewików. Czerwona armia po kolei uporała się z Judeniczem pod Petersburgiem, z Denikinem w południowej Rosyi, a ostatnio zadała na Syberyi dotkliwą klęskę Kołczakowi, którego armia została w zupełności rozbitą.

Wobec niemożliwości i niechęci wysłania wojsk koalicyi do Rosyi i z powodu dojścia do przekonania, że orężem regime'u bolszewickiego zgnieść nie można, koalicya szczególnie za inicyatywą Clemenceau'a postanowiła przed kilku miesiącami zawiesić ostrą blokadę nad Rosyą. Ententa zwróciła się wówczas do wszystkich państw z żądaniem ścisłego przestrzegania przepisów blokady. Spodziewano się, że Rosya pozbawiona bardzo wielu artykułów pierwszej potrzeby, zdezorganizowana wewnątrz, niebawem obali system bolszewicki, który będzie musiał z konieczności runąć, gdy mu zabraknie broni i amunicyi dla armii i zboża dla wyżywienia ludności.

Rachuba „tygrysa" okazała się mylną. Bolszewikom rosyjskim udało się zorganizować dobrze funkcyonujący aparat administracyjny, wyekwipować i wyszkolić dzielną armię, uruchomić wiele fabryk, zaprowadzić ład na wielu liniach kolejowych i utrzymać na duchu pół na pół głodującą ludność. Zwycięstwa bolszewickie na wszystkich frontach były wynikiem silnych rządów wewnętrznych, ale zarazem także przyczyną dalszych zwycięstw i zwiększania autorytetu władzy sowieckiej wobec wielu stronnictw i warstw ludności rosyjskiej.

Nie obeszło się bez kompromisów. Lenin wyraźnie zaznaczył, że czyni zwrot na prawo, aby wzmocnić swe rządy na wewnątrz i — swą pozycyę na zewnątrz. Ustępstwami wobec innych partyj socyalistycznych, zniesieniem terroru, czerezwyczajek i kary śmierci, umiarkowaną polityką agrarną, którą skaptował sobie chłopstwo rosyjskie, Lenin dał odpowiednie podstawy — Litwinowi do rokowań z O'Gradym w Kopenhadze. Dementowano rozliczne razy charakter poważny tych rokowań, a jednak gdy przed kilku dniami doniosły telegramy o ich pozytywnych rezultatach w dziedzinie ekonomicznej, równocześnie nadeszła z Paryża uchwała o zniesieniu blokady nad bolszewicką Rosyą. Lenin i Litwinow tryumfują, bo od chwili podjęcia swej ofenzywy politycznej nie ustannie twierdzili, że interesy ekonomiczne Europy zmuszą koalicyę do zawarcia pokoju z sowietami, które ze swej strony oświadczyły gotowość do dalekoidących ustępstw (przez nas w swoim czasie omówionych), byleby tylko pokój przyszedł do skutku.

Co prawda: uchwała powzięta w Paryżu mówi wyraźnie tylko o zezwoleniu zaopatrzenia chłopów rosyjskich, zorganizowanych w kooperatywach, w narzędzia rolnicze, odzież i inne potrzebne artykuły w zamian za dostarczenie koalicyi zboża (którego Rosyanie sami w dostatecznej mierze nie posiadają) i lnu. I w tej samej uchwale zapewnia dalej Rada najwyższa, że „polityka rządów sprzymierzonych wobec Rosyi nie uległa żadnej zmianie". Ale tak niewinną i tak niepozbawioną większego znaczenia ta uchwała paryska nie jest. Musi się bowiem pamiętać o tem, że związek czenia współdzielcze chłopów rosyjskich obejmują 25 milionów członków, sympatyzujących z sowietami, które pozyskały ich rozdaniem gruntów. Dalej: cały handel zagraniczny Rosyi jest znacyonalizowany i już oficyalny organ Lenina „Izwestja" zapewnia, że bez pozwolenia rządu sowieckiego ani ziarnko pszenicy nie przedostanie się poza granice Rosyi. Oficyalny ten organ czyni w dalszym ciągu znamienne uwagi: Pomoc gospodarcza dla „ludności rosyjskiej" musi prowadzić do bezpośrednich rokowań gospodarczych koalicyi z sowietami. Rokować zaś z rządem moskiewskim znaczy — uznać go. „Izwestja" oświadcza też gotowość życzliwego prowadzenia takich rokowań, ale w takim razie „musi koalicya zrezygnować z wszelkiego militarnego poparcia akcyj antybolszewickich, a w szczególności z współdziałania z Polską w tym kierunku".

Uwagi te urzędówki sowieckiej są dość wyraźne i nie potrzebują komentarzy. Aut-aut. Albo uchwała paryska (powzięta, jak donoszą pisma angielskie, za inicyatywą Lloyda George'a i przy poparciu Nittiego a wbrew woli Clemenceau) oznacza wstęp do dalszych rokowań dyplomatycznych z Rosyą sowiecką, mających na celu zawarcie z nią pokoju, albo dalszy, czwarty z rzędu eksperyment, zaryzykowany przez ententę celem zduszenia bolszewizmu. Podane przez nas wczoraj oświadczenie Hoovera, zdaje się przemawiać za tem ostatniem. Koalicya chce nasycić ludność rosyjską, któraby później sama usunęła od władzy bolszewików.

Ale skoro weźmiemy pod uwagę, że Anglia spowodowała ostatnią uchwałę drżąc cała z strachu z powodu z dnia na dzień zwiększającego się zbolszewizowania Azyi i że pierwsze transporty żywności do Rosyi już zostały z Anglii wysłane, przyczem kupiectwo angielskie czyni w tym kierunku przygotowania na wielką skalę — nie bez danych przypuszczać możemy, że ostatni zwrot jest dość poważnym i brzemiennym w skutki.

W pierwszym rzędzie dla Polski. Musi się jak najrychlej wyjaśnić, czy „drut kolczasty" jest jeszcze dalej dewizą koalicyi mimo ustąpienia Clemenceau'a (które w świetle wyżej omówionych zdarzeń nabiera jaśniejszego oświetlenia) czy też chęć do ostatecznego pokojowego rozrachunku wzięła górę w Paryżu. Minister Patek zapewne dobrze zoryentował się w Paryżu i zastosuje politykę zagraniczną Polski do nowych prądów, jakie wzięły górę w Paryżu i Londynie.

(Zobacz telegramy w dzisiejszym nrze „N. D.")

Wobec zniesienia blokady Rosyi sowieckiej.

Propozycye pokojowe bolszewików

WARSZAWA. »Gazeta Warszawska« donosi: Dowiadujemy się, że po wyjeździe ministra spraw zagranicznych Patka, rząd sowiecki zwrócił się do rządu polskiego z konkretnemi propozycyami pokojowemi. Nota bolszewicka została natychmiast przesłana p. Patkowi do Paryża. Bliższe wiadomości w tej sprawie otrzymamy prawdopodobnie dopiero po powrocie p. Patka do Warszawy.

Polska a zwrot w sprawie rosyjskiej w Paryżu.

Doniesienie dziennika amer.

WIEDEŃ. (Tel. wł.) Wied. Biuro kor donosi w telegramie iskrowym z Waszyngtonu: »Chicago Tribune« donosi z Warszawy, że uchwała koalicyi podjęcia ruchu handlowego z Rosyą wywołała w Warszawie ogromny niepokój. Wielki atak armii czerwonej na Polskę oczekiwany jest w miesiącu lutym. Stwierdzili to tajni agenci polscy, którzy przybyli z wnętrza Rosyi do Warszawy. Wszystkie plany polskiego sztabu generalnego w kierunku ofenzywy na Petersburg i Moskwę, która miała się rozpocząć na wiosnę, zostały obecnie udaremnione. Rząd łotewski cofnął już swoje przyrzeczenie współdziałania wojsk łotewskich, a także pozwolenia użycia Rygi jako podstawy operacyjnej przeciw Petersburgowi.

Delegacya polska w Paryżu otrzymała polecenie odebrania od mocarstw sprzymierzonych dokładnych wskazówek o nowej polityce wobec Rosyi sowieckiej i zażądania od koalicyi, ażeby Rosya sowiecka zaprzestała wojny. (Podane powyżej szczegóły dziennika amerykańskiego przyjąć należy z wielką rezerwą — R.)

Polska wobec planów bolszewickich.

WARSZAWA. (Tel. wł.) Korespondent »Timesa« z Warszawy stwierdza, że klęska Denikina zmieniła całkowicie położenie militarne Polski. Do niedawna sądzono, że na wiosnę nastąpi współdziałanie z Denikinem nad Dnieprem. Teraz trzeba się liczyć z atakiem zjednoczonych sił bolszewickich na Polskę. Bolszewicy nie mogą prowadzić defenzywy, a Polacy są ich najniebezpieczniejszymi wrogami. Ale front polski strategicznie jest silny, a flanki bolszewickie narażone byłyby na atak Łotyszów od północy, Rumunów — od południa. Zwycięstwo miałoby dla nich minimalną wartość moralną lub materyalną, o ile nie doszliby do Wilna, odległego o 240 kilometrów od frontu. Wszelako można są dzić, że ofenzywa na Polskę byłaby bardzo popularną wśród oficerów czerwonej armii, a sam Trocki jest za nią.

Te sprawy niewątpliwie będą rozpatrywane w Paryżu, Polacy pragnęliby rozszerzyć konwencyę wojskową z Łotyszami, aby utworzyć jednolity front estoński, łotewski i polski pod dowództwem polskiem.

Sprawa rosyjska na posiedzeniu Rady najwyższej.

PARYZ. B. K. Na posiedzeniu Rady najwyższej w dniu 19 bm. brali udział także angielski minister wojny Cherchil, szef angielskiego sztabu generalnego, Wilson, pierwszy lord admiralicyi Long i minister dla Indyi Montagu. Przedmiotem obrad były w szczególności wiadomości z Rosyi południowej, że bolszewicy opanowali już małe republiki kaukaskie i przez Persyę i Afganistan zagrażają już samym Indyom. Celem uchylenia niebezpieczeństwa radzili ministrowie londyńscy uznać samodzielność Gruzyi, Azerbeidżanu i Armenii. W końcu przedmiotem rokowań była również sprawa nawiązania stosunków z Rosyą sowiecką.

PARYZ. PAT. Havas. »Petit Parisien« podaje, że Clemenceau, Millerand, Lloyd George i Nitti odbyli konferencyę nad wieloma sprawami, znajdującemi się na porządku dziennym, w szczególności nad kwestyą rosyjską.

Między pokojem a wojną z Rosyą

PARYZ. (Tel. wł.). Prasa francuska i angielska przez do natychmiastowego rozwiązania problemu rosyjskiego. »Matin« twierdzi, że Lloyd George i jego ministrowie pod wrażeniem sprawozdań delegatów brytyjskiego O'Gradyego o jego rokowaniach z Litwinowem miał wypracować plan pogodzenia się z sowietami, którego pierwszym punktem ma być nawiązanie stosunków handlowych.

»Daily Chronicle« pisze: Koalicyi nie pozostaje faktycznie nic innego, jak wybór między pokojem i wojną z Rosyą. Musi się zadecydować, czy dalej należy zabraniać Czechosłowacyi, Polsce, Łotwie i Estonii zawarcie pokoju z Rosyą sowiecką albo też w wypadku przeciwnym musi się pomódz tym narodom w niebezpieczeństwie, zagrażającem im na wiosnę. Skoro sprzymierzeni nie chcą wziąć na siebie tej odpowiedzialności, muszą dopuścić do zawarcia pokoju, sami zaś prowadzić rokowania w tym kierunku i baczyć na to, ażeby bolszewicy zaprzestali gróźb przeciw Polsce, państwom bałtyckim i Indyom.

»Morning Post« pisze: Wielka Brytania jest wbrew swojej woli zmuszona opuścić swoich rosyjskich przyjaciół i zawrzeć pokój z wrogiem.

WIEDEŃ PAT. Biuro kor. donosi z Londynu dnia 21 bm.: Przewodniczący i kierownik londyńskiej filii moskiewskiej »Narodni Banka« odjechał do Paryża, aże by z Radą najwyższą pertraktować w sprawie handlu z Rosyą sowiecką.

Henderson za pokojem Polski z Rosyą.

LONDYN. (Tel. wł.) Biuro Reutera donosi: Przywódca angielskiego stronnictwa robotniczego Artur Henderson wystosował z okazyi rozpoczęcia ważnych narad wojskowych w Paryżu list do prasy, w którym zwraca się przeciw polityce tajnych układów politycznych i wojskowych i żąda ażeby poradzono Polsce i państwom transkaukaskim, by państwa te zawarły pokój z Rosyą sowiecką.

Poslowie o zmianie stanowiska koalicyi wobec Rosyi.

WARSZAWA. W. B. K. Wobec powagi sytuacyi wytworzonej przez nawiązanie stosunków handlowych między państwami ententy a Rosyą sowiecką, zwrócił się przedstawiciel W. B. K. do przewodniczących klubów sejmowych z prośbą o wyrażenie swych opinii w tej mierze:

Poseł Głąbiński, prezes Zw. N. L. oświadczył: »W stosunku do Republiki Sowietów musi polityka nasza iść łącznie z państwami zachodniemi«.

Poseł Jan Dąbski, leader klubu P. S. L. mówi: »Nie ulega kwestyi, że jest to wzmożenie sił bolszewickich. Niewątpliwie bowiem między towarami przesuwać się będą materyały wojskowe. Polska w swojej polityce zagranicznej musi być bardzo ostrożna, by sama nie stanęła przed drutem kolczastym«.

Poseł Waszkiewicz (Narodowe Koło Robotnicze) twierdzi, że dyplomacya polska została zaskoczona. Co do Rosyi — mówi on — to okazuje ona obecnie rozmach imperyalistyczny. Jeżeli chodzi o nawiązanie z nią jakichkolwiek stosunków, to musi być przez nią uznana niezależność narodowa i państwowa Finlandyi, Łotwy, Estonii i Litwy. Ukraina powinna mieć możność swobodnego samookreślenia«.

Poseł Daszyński, prezes klubu P. P. S. wyraził się wobec naszego reprezentanta jak następuje: »Muszę panu powiedzieć, że jestem w tem samem położeniu co i pan, a mianowicie nigdzie niczego dowiedzieć się nie mogę. Nasi ministrowie spraw zagranicznych od roku są w podróży. Zastępca ministra spraw zagranicznych dotąd mianowany nie jest. Również komisyi spraw zagranicznych nie zwołuje się. Sejmowi nic się nie mówi. Jeżeli panu idzie o moją osobistą opinię to ja jako Polak i socyalista twierdzę, że Polsce jest potrzebny pokój z Rosyą. Nie może być jednak mowy o tem, aby w Polsce rządziły czerezwyczajki, lub by w Warszawie urzędował p. Radek Sobelson. Przypuszczam, że przy dobrej woli obu stron możnaby zawrzeć pokój pod następującymi warunkami: Niepodległa Polska zawiera pokój z sąsiedniemi państwami powstałemi na terytoryum dawnego caratu. Od Finlandyi do Gruzyi powstaje system porozumień i sojuszów, w którym Polska powołaną jest do wielkiej roli. Jeżeli Rosya chciałaby być członkiem takiego sojuszu, to nie stałoby temu nic na przeszkodzie, albowiem wtedy wyrzekłaby się swoich zaborów i pretensyi do ich odzyskania. Państwa pomiędzy Polską a Finlandyą powinny powstać na zasadzie niepodległości. Narody te wybierają konstytuantę celem wybudowania niepodległych państw. Co do Ukrainy to sądzę, że Polska na Ukrainę iść nie powinna i że wystarcza pomoc innego rodzaju udzielona Ukraińcom w ich walce o niepodległość przeciw zaborcom rosyjskim«.

Litwinow o zniesieniu blokady.

KOPENHAGA. B. K. Zastępca Rosyi w Kopenhadze, Litwinow, oświadczył tutejszemu zastępcy biura Reutera, że zniesienie blokady stoi w związku z rokowaniami angielsko rosyjskiemi w Kopenhadze. Ma to dla sytuacyi gospodarczej Rosyi ogromne znaczenie. W Rosyi znajdują się gotowe do eksportu wielkie ilości towarów, m. i. len, konopie, skóry, a także platyna. Rosya natomiast potrzebuje przedewszystkiem maszyn, narzędzi rolniczych i materyału kolejowego. Za importowane towary udzieli Rosya kompensacyi a także pewnej ilości złota. Petersburg będzie naturalnym centrum importu i eksportu.

Zjazd rosyjskich państw kresowych w Helsingforsie.

Berlin. Tel. wł. »Vossische Zeitung« donosi z Kopenhagi pod datą 17 b. m.: Wczoraj otwartą została w Helsingforsie pod przewodnictwem ministra Vennoli, konferencya rosyjskich państw kresowych. Jako zastępcy przewodniczącego zostali wybrani: delegat Polski — minister Wasilewski (?), Estonii — prezydent ministrów Tõnisson, Łotwy — minister spraw zagranicznych Majerowicz, Litwy — minister spraw zagranicznych Zaunius. Prezydyum to stanowi zarazem komisyę dla spraw ogólno-politycznych. Pozatem zamianowano komisyę narodowościową dla kwestyi granic, komisyę wojskową i komisyę dla spraw gospodarczych.

Zwycięstwo powstańców w Irkucku.

Londyn. B. K. »Daily Mail« donosi z Tientsinu: Według ostatnich wiadomości otrzymanych przez rząd chiński, zostali kadeci rosyjscy, którzy walczyli po stronie Kołczaka, przez powstańców w Irkucku pobici. Większa część miasta została obrabowaną i spaloną.

Propaganda bolszewicka w Azyi.

KOPENHAGA. (Tel. wł.) Oficyalny organ bolszewików »Izwestia« donosi, że bolszewicy wysłali z Moskwy do Turkestanu specyalny pociąg w celach propagandy bolszewizmu w Azyi. Pociąg ten nosi nazwę »Czerwony Wschód«. Główny sztab jego składa się z komunistów mahometańskich, dalej z Kirgizów, Tatarów i Baszkirów. W pociągu tym znajduje się ogromna ilość literatury bolszewickiej, przetłumaczonej na rozmaite języki wschodnie. Do pociągu dołączony też jest specyalny oddział malarzy dekoracyjnych, którzy ozdabiają wagony pociągów w stylu oryentalnym.

Pesymistyczny artykuł „Tempsa"

PARYZ. Tel. wł. »Temps« pisze w artykule wstępnym: Najważniejszą sprawę stanowi obecnie stosunek nasz do Niemiec, które znajdują się przed bankructwem, a może nawet staczają się w otchłań bolszewizmu. Austryi grozi śmierć głodowa. Na Węgrzech znajduje się u steru rząd, który o ile nie zechce podpisać traktatu pokojowego, będzie musiał ustąpić miejsca innemu. Kwestya Adryatyku nie jest rozwiązana. Sprawa rosyjska i mahometańska stanowią obecnie jedną całość, podczas gdy przedtem przez całe stulecia islam stanowił przeciwwagę dla Moskwy. Na Dalekim Wschodzie powstaje nowy krąg niebezpieczeństw. Żadna kwestya nie została uregulowaną. Od Renu aż po Ocean Spokojny Francya stać musi na straży. Autor kończy artykuł, stwierdzając, że w Wersalu i St. Germain nie położono trwałych podwalin pod nowy porządek. W końcu okaże się konieczność rewizyi obu traktatów.

Nowy gabinet francuski przygotowuje senzacyjny zwrot w sprawie rosyjskiej

WIEDEN. PAT. Tel. Comp. podaje za paryskim sprawozdawcą »Daily News«, że Francya jeszcze ciągle jest niezdecydowana podjąć bliższe stosunki z Rosyą sowiecką, być może jednak, że nowy gabinet francuski, który przyszedł obecnie do steru zajmie się ponownie tą sprawą i to w sposób, który być może przyniesie senzacyjny zwrot.

Pomoc koalicyi dla krajów kaukazkich.

WIEDEN. PAT. Biuro kor. donosi: Według równobrzmiących iskrowych depesz z Waszyngtonu, z Londynu i Rzymu, postanowiła Rada Najwyższa wysłać na Czarne Morze 200 tysięcy doborowego wojska, celem ochrony krajów kaukazkich.

We środę odbyło się ostatnie posiedzenie Rady Najwyższej.

PARYŻ, PAT. Havas. Na środę zapowiedziano ostatnie posiedzenie Rady Najwyższej, na którem Millerand, Curzon, de Martino, Wallace oraz Matsui określą formę ostateczną przyszłej sesyi konferencyi pokojowej. Prawdopodobnie kwestye jeszcze nie rozstrzygnięte będą rozpatrywane przez radę ambasadorów w Paryżu. W każdym jednak razie konferencye naczelników rządów będą się odbywały peryodycznie w Londynie i w Paryżu.

Clemenceau udaje się do Egiptu.

PARYZ. (B. K.) W wywiadzie oświadczył Clemenceau, że za kilka dni uda się do Egiptu na dwa miesiące. Nie ma on zamiaru pisać pamiętników.

Znaczenie wyboru Deschanela.

WIEDEN. (Tel. wł.) Z kół francuskiej misyi dyplomatycznej we Wiedniu donoszą że wybór Deschanela na prezydenta republiki francuskiej nie oznacza wcale zmiany w polityce zagranicznej Francyi. Wybór Deschanela jest raczej manifestacyą narodowej jedności we Francyi, a usunięcie Clemenceau nastąpiło jedynie z przyczyn natury wewnętrznej. We Francyi stoją na porządku dziennym obecnie bardzo ważne sprawy odbudowy wewnętrznej państwa pod względem gospodarczym i finansowym.

Odparcie silnych ataków bolszewickich.

WARSZAWA. 28 bm. PAT. Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 22 bm. Front litewsko — białoruski. Oddziały nasze wraz z zaprzyjaźnionemi wojskami łotewskiemi, pod wspólnem dowództwem gen. Rydza Smigłego, posuwając się na wschód za cofającym się przeciwnikiem, zajęły linię Rzezyca jezioro Raszno, jezioro Jesze, Bagda, Osum, Rosica, Leonpol. Rzezyca była silnie bronioną przez bolszewików. Na reszcie frontu nieprzyjaciel znajdował się w odwrocie. Chcąc ratować sytuacyę, na północ od Dźwiny, przeszli bolszewicy do ogólnego ataku, na przyległym odcinku gen. Lasockiego wzdłuż Dźwiny i na południe od Połocka. Pomimo przeważających, świeżo oświeżonych sił, wszystkie ataki zostały odparte z bardzo wielkimi stratami dla nieprzyjaciela. Chwilowe powodzenie bolszewików w rejonie jeziora Woron zostało zlikwidowane brawurowym kontratakiem naszych rezerw. W rezultacie na froncie całego odcinka nieprzyjaciel cofnął się na wschód. Przy odpieraniu ataków zginęli śmiercią bohaterską podporucznik Zaraz i podporucznik Rozwadowski. Na ogół straty nasze są bardzo nieznaczne. Na odcinku poleskim ponowne ataki bolszewickie w rejonie Szrygałowa wzdłuż toru kolejowego odparto. Na południe od Prypeci oddziały nasze w rozwinięciu kontrakcyi osiągnęły linię Stragałowo, Masuewice, Sulezkajb, Karsenice. Wzięto jeńców, karabin maszynowy i dużą zdobycz wojenną.

Front wołyński: Wojska nasze dokonały śmiałego wypadu na Romanów, gdzie rozbiły miejscową załogę, biorąc kilkudziesięciu jeńców i dwa karabiny maszynowe.

Rewindykacya ziem polskich na zachodzie. Wojska nasze zajęły w dalszym ciągu Łasin, Radzyn, Chełmżę, Nakło. Ludność polska przyjmuje wszędzie nasze oddziały bardzo gościnnie. Ludność niemiecka zachowuje się spokojnie.

Pierwszy zastępca szefa sztabu gener.
Kaliński, pułkownik.

Konflikt łotysko-litewski.

WARSZAWA, (Tel. wł.) Konflikt między Łotyszami i Litwinami o Możejki i Połągę zaostrza się. W związku z koncentrowaniem sił litewskich Łotysze przysłali ultimatum, grożąc, że w razie niezadawalniającej odpowiedzi pozostawią sobie swobodę działania.

Przed plebiscytem na Śląsku Cieszyńskim.

PRAGA, PAT. Dzienniki czeskie donoszą, że koalicyjne oddziały wojskowe dla obszarów plebiscytowych Śląska Cieszyńskiego przybędą 5 lub 6 lutego. Oddziały koalicyjne zostaną pomieszczone w Cieszynie, w Bielsku, Frydku i Boguminie. Koalicyjna komisya plebiscytowa ustali natychmiast po swojem przybyciu na miejsce warunki plebiscytowe. Plebiscyt odbędzie się w przeciągu trzech miesięcy po opublikowaniu tych warunków. Rezultat głosowania zostanie następnie przesłany do Najwyższej Rady koalicyjnej, która w przeciągu dni 14 poweźmie decyzyę w sprawie ostatecznego przydzielenia spornych terytoryów.

Zakończenie strejku w Zagłębiu ostrawskiem.

Żądanie nawiązania stosunków gospodarczych z Rosyą.

Cieszyn. PAT. Na odbytem wczoraj późnym wieczorem posiedzeniu mężowie zaufania górników powzięli postanowienie powrotu do pracy górników, a to ze względu na to, że komisya ministeryalna przyjęła w przeważnej części żądania strejkujących. Ponieważ posiedzenie odbyło się późno w nocy i nie można było wszystkich strejkujących górników powiadomić o powziętej uchwale, postanowiono naznaczyć dzień podjęcia pracy na piątek. Dzienniki czeskie omawiając wynik strejku konstatują, że spowodował on ubytek przeszło 1 miliona cetnarów metrycznych węgla. Wśród żądań, jakie górnicy w czasie pertraktacyi z komisyą ministeryalną postawili, charakterystycznem jest żądanie gospodarczej oryentacyi rządu czesko-słowackiego w przyszłości na wschód. Odnośny punkt rezolucyi wzywa rząd, aby przy transakcyach importowych i eksportowych kierował się nie jak dotąd na zachód, lecz wschód i aby nawiązał z Rosyą o ile możności najściślejsze stosunki gospodarcze. W odpowiedzi na to żądanie oświadczył reprezentant komisyi ministeryalnej, że czeskie ministerstwo handlu już od dłuższego czasu interesują się możliwością nawiązania stosunków z Rosyą i innemi państwami na wschodzie.

Benesz o układzie z Austryą.

PRAGA. PAT. Czeskie biuro prasowe donosi: Na wczorajszem posiedzeniu wydziału dla spraw zagranicznych wygłosił minister Dr Benesz obszerne sprawozdanie o politycznej sytuacyi, jaką zastał w Czechach po powrocie z Paryża. Co do pertraktacyi z Drem Rennerem podkreślił Dr Benesz, że toczyły się one na podstawie układu pokojowego w Saint Germain. Pomiędzy rządem czeskim a rządem austryackim zawarty został układ w sprawie wspólnej obrony przeciwko jakiejkolwiek próbie powrotu reakcyi, tudzież przeciw próbie przywrócenia dawnych rządów, zarówno pod względem politycznym jak i gospodarczym. W zasadzie odrzucono wszelkie próby zmierzające do federacyi naddunajskiej lub unii celowej.

Aresztowanie przywódców niezależnych w Berlinie.

Berlin. Tel. wł. W związku z krwawemi zajściami z dnia 13 bm. pod parlamentem Rzeszy zostało dotąd aresztowanych 26 osób, którym zarzuca się, że byli duchowymi sprawcami rozruchów. W dniu wczorajszym aresztowano w Lichtenbergu również Ernesta Däumiga, niedawno wybranego wiceprzewodniczącego partyi niezawisłych, przywódcę odłamu radykałów. Aresztowanie to stoi również w związku z śledztwem w sprawie zajść. W dniu wczorajszym zostało aresztowanych 11 przywódców radykałów.

Lloyd George jedyny pragnie procesu przeciw Wilhelmowi.

WIEDEN. PAT. Tel. Comp. podaje z Londynu doniesienie pisma »Globe«, że potrwa conajmniej jeszcze 5 miesięcy zanim koalicya będzie mogła przeprzeć wydanie b. niemieckiego cesarza. Jest jednak możliwem, że rokowania nie doprowadzą do żadnego rezultatu, gdyż Lloyd George jest jedynym, który pragnie tego procesu.

Francya odsyła jeńców niem.

PARYZ. PAT. Havas. Wczoraj wysłano pierwszą partyę jeńców niemieckich.

Stanowisko Jugosławii wobec projektu rozwiązania sprawy adryatyckiej.

POZNAN PAT. Radio z Nałęcza. Jugosłowiańscy delegaci w Paryżu, którzy zwrócili się do rządu belgradzkiego z prośbą o instrukcye, jakie mają zająć stanowisko wobec najnowszego projektu rozwiązania spraw Adryatyku otrzymali już z Belgradu odpowiedź, która streszcza się m. i. w następujących punktach: Jugosławia zrzeka się zwierzchności nad Rijeką i zgadza się, aby zwierzchność tę objęła Liga Narodów, której też ma przypaść dyplomatyczne przedstawicielstwo Rijeki, zgadza się, aby dalmatyńskie miasto Zadar uznane było za miasto niezawisłe, zgadza się na aneksyę wysp Lussyny i Pelagossy przez Włochy, zgadza się, aby Włosi zamieszkali w liczbie kilku tysięcy w Dalmacyi, mogli oświadczyć się za przyjęciem obywatelstwa włoskiego bez opuszczania kraju, zgadza się aby obywatele włoscy, którzy uzyskali pewne prawa przemysłowe w Dalmacyi, otrzymali gwarancyę tych w drodze specyalnej umowy, zgadza się na zniesienie fortyfikacyi na wyspach adryatyckich pod warunkiem, że wyspa Lyssa zamieszkała wyłącznie przez Słowian jest związana pod względem gospodarczym z Jugosławią pozostanie przy państwie jugosłowiańskiem, natomiast rząd belgradzki sprzeciwia się wszelkim innym zmianom linii Wilsonowskiej i to zarówno w kierunku miejscowości Senoszcz jak i Wolcaki i i Albanii. Jugosławia życzy sobie aby Albania uzyskała niezawisłość.

Ustawa o wyborach do gminy żydowskiej.

Warszawa. Tel. wł. W tutejszych kołach ortodoksyjnych rozeszła się pogłoska, jakoby rząd opracował już ustawę o wyborach do gminy żydowskiej i że zachodzi możliwość, iż wybory zostaną przeprowadzone jeszcze w bieżącym miesiącu. W tych dniach ma być utworzony państwowy komitet wyborczy.

Nowa kampanja antyżydowska

Jak już wczoraj donieśliśmy rozpoczęła prasa endecka w Warszawie nową kampanię żydożerczą pod osłoną walki przeciw stanowisku posłów małopolskich wobec relacyi walutowej. W sprawie tej zabiera głos warszawski »Kuryer Polski«, który w artykule p. t. »Nie przesadzać« w następujący dosadny sposób charakteryzuje bezmyślne a pełne jadu inwektywy endecyi:

»Mając do czynienia z jednym z najbardziej skomplikowanych problematów finansowo gospodarczych, oba warszawskie organa narodowo demokratyczne sprowadziły go natychmiast na poziom sklepikarza z podmiejskiej uliczki i sprawą sprzeczności — rzeczywistej czy pozornej — interesów dzielnicowych stała się, oczywiście, sprawą żydowską.

Czy w tem postawieniu sprawy antysemityzm programowy stronnictwa gra rolę główną? Nie sądzimy. Celem naczelnym, bo widocznym także w kwestyach, do których sprawy żydowskiej wmieszać niepodobna, jest utrzymanie polskiej publiczności, obowiązanej teraz do politycznego i gospodarczego myślenia, w stanie państwowego analfabetyzmu. To bowiem jest warunkiem i podstawą politycznego znaczenia narodowej demokracyi w Polsce. Przy znanem niestety lenistwie myśli u nas nic tak nie ułatwia tego zadania, jak podawanie publiczności w kwestyach wymagających pewnego wysiłku myśli, prostych i jasnych w swej głupocie formułek.

Tylko, że ten proceder ma swoje niebezpieczeństwa: ogłupia a la longue i tych którzy go uprawiają. I wówczas dochodzi się do stawiania też w tym rodzaju, jakim się we wczorajszym numerze popisuje »Gazeta Poranna«. Każe czytelnikom wierzyć, że wszyscy posłowie galicyjscy działali na komendę żydowską, że na pasku żydowskiego w sprawie korony sprzysiężenia szli — obok socyalistów naturalnie — hr. Baworowski, pp. Stesłowicz i Federowicz. (P. Witos gdzieś się w tej liście zagubił).

Sposób, w jaki prasa narodowo demokratyczna traktuje walkę o relacyę korony do marki, jest dla umysłowości i taktyki stronnictwa tak charakterystyczny, że niepodobna pominąć go milczeniem.

Jeśli biedni czytelnicy »Gaz. Porannej« znoszą zdrowo takie absurda, to doprawdy mają strusie żołądki. Ale to ich rzecz.

Kampanię koronową w Małopolsce prowadził z największą starowczością nie wskazany w »Gazecie« »Goniec«, nie »Kuryer«, nie »Naprzód« lecz — »Czas« krakowski. »Gazeta Poranna« nie wymienia go w liście pism wychodzących za żydowskie pieniądze. Dlaczego? Bo twierdzenie to przechodziłoby miarę naiwności nawet narodowo—demokratycznej klienteli »Gazety« i budziłoby w niej wątpliwości co do żydowskiego podłoża całej sprawy.

Musimy jednak zdradzić »Gazecie Porannej« pewien sekret, sekret zresztą poliszynela, że mianowicie w Warszawie bankierzy żydowscy i banki, w których żydowski kapitał gra decydującą rolę, znajdowały się przez cały czas walki o koronę — w jej własnym obozie, byli zwolennikami jaknajniższej relacyi korony do marki. Z natury bowiem konfliktu walutowego Żydzi w Polsce rozpadli się na dwa obozy, zwyżkowy i zniżkowy. Tak więc »Gaz. Poranna« szła po prostu mówiąc jej własnym językiem, na pasku finansistów żydowskich. Z czego wypływa nauka, że w koniecznem zapewne ze względów partyjnych szerzeniu politycznego analfabetyzmu w Polsce, nie trzeba przesadzać: nie trzeba schodzić poniżej minimum intelektualnej egzystencyi własnego otoczenia«.

KRONIKA.

Kraków, 23 stycznia.

Uroczystości wojskowe w Krakowie. Załoga krakowska w dniu wczorajszym obchodziła potrójną uroczystość, a to ku upamiętnieniu rewindykacyi ziem polskich na zachodzie, wskrzeszenia orderu »Virtuti militari« i rocznicy powstania styczniowego.

Przedpołudniem o godz. 8.30 odbyła się w kościele garnizonowym msza dziękczynna.

Korpus oficerski załogi krakowskiej urządził przedpołudniem uroczyste zebranie w kasynie oficerskiem, na którem przemówił gen. Truszkowski, deklamacye wygłosił por. Teslar, a por. Sobański i Markowski wykonali część wokalno—muzyczną.

We wszystkich koszarach odbyły się popołudniu odczyty o powstaniu styczniowem, urządzone staraniem Uniwersytetu wojskowego.

W gospodzie żołnierskiej przy ul. Grodzkiej odbył się dla żołnierzy o godzinie 6 wieczorem uroczysty wieczorek muzyczno—wokalny siłami VI Koła T. S. L.

Wreszcie o godz. 8 wieczorem odbył się w Kasynie wojskowym uroczysty wieczór ku uczczeniu rocznicy powstania styczniowego, z urozmaiconym programem.

Posiedzenie miejskiego obywatelskiego Komitetu obchodowego odbędzie się w poniedziałek o godz. 5 popołudniu w sali posiedzeń magistratu. Na porządku dziennym sprawa uroczystości z powodu powrotu zachodnich ziem polskich na łono Macierzy oraz sprawa daru narodowego dla Naczelnika Państwa.

Budżet gminy na rok 1920. W dniu 21 bm. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Srego posiedzenie sekcyi I., na którem uchwalono przedłożony przez Dyrektora N. I. C. budżet na r. 1920 i wybrano do komisyi budżetowej członków Sekcyi i radców miejskich: Breyera, Korobudzkiego, Ignacego Landaua, Percsia, Judkiewicza, Hoiekię i Malinowskiego.

Zakaz sprzedaży pieczywa po sklepach. Stwierdzono, że ceny pieczywa pozakontyngentowego sprzedawanego w sklepach i przez handlarzy ulicznych są niejednokrotnie o kilka koron wyższe na jednym kilogramie od cen pobieranych w piekarniach. Wobec tego Magistrat w myśl uchwały przybocznej Rady aprowizacyjnej wzywa do ścisłego przestrzegania obwieszczenia Magistratu z 26/8 1919, którem zakazano sprzedaży pieczywa pozakontyngentowego w sklepach z wyjątkiem restauracyj i kawiarń i w myśl którego piekarze, wypiekający pieczywo pozakontyngentowe, są obowiązani sprzedawać je bezpośrednio, tj. tylko w swych piekarniach. W restauracyach i kawiarniach mają być uwidocznione ceny i waga pieczywa oraz firma piekarni, z której pieczywo pochodzi. Pieczywo wyrabiane względnie sprzedawane wbrew powyższym zarządzeniom będzie konfiskowane a przekraczający ulegną surowym karom.

Uwidacznianie cen. Stosownie do uchwały przybocznej Rady aprow. magistrat przypomina przepisy o obowiązku wywieszania cenników wzg. uwidaczniania cen towarów w lokalach sklepowych, kramach i stanowiskach targowych w miejscu, w oko wpadającem i wzywa kupców i handlarzy do najściślejszego ich przestrzegania. Niestosujący się będą karani administracyjnie grzywnami do 5000 K i aresztem do 3 miesięcy. Kontrolę nad przestrzeganiem wykonywać będą obok organów magistratu, organa Urzędu walki z lichwą i dyrekcyi policyi.

Szef sekcyi i wagon pęczaku. Na ostatniem posiedzeniu Rady aprow. omawiano m. i. kwestyę braku chleba w mieście, przyczem prezydent Federowicz, dla ilustracyi stosunków, odczytał wynik dochodzenia urzędowego w sprawie skradzionego miastu wagonu pęczaku. Dochodzenie ustaliło, że towar ten wyładowywał w Krakowie na stacyi szef sekcyi min. przemysłu i handlu. Stanisław N o s e k jako swoją p r y w a t n ą w ł a s n o ś ć, kupioną rzekomo od Judy Perlbergera u Preszowic, którego jednakże nie można tam odszukać.

W ten sposób zaczyna się powoli pojmować przyczynę braków aprowizacyjnych!..

Powołanie popisowych. Popisowych roczników 1900 i 1901, którzy zostali przez komisye przeglądowe uznani za zdatnych, a nie otrzymali odroczenia służby wojskowej, min. spr. wojsk. wzywa do służby czynnej. Objęci powyższym rozkazem stawią się do właściwej P. K. U.: Popisowi roczn. 1900 i 1901 dnia 8 lutego b. r. o godz. 9 rano. Popisowi winni przedstawić w P. K. U. wydane im uprzednio karty powołania. Wezwani zostaną natychmiast wcieleni do szeregów. Winni niestawienia się w powyższym terminie będą karani, jak za uchylenie od obowiązku służby wojskowej.

Jak donosi „Il. Kuryer Codz.“, do powiatowej komendy uzupełnień w Krakowie nadszedł z Warszawy telegram, że w oznaczonym terminie będą powołane do uzupełniającego przeglądu roczniki 1896—1901 włącznie. Do przeglądu stawić się mają ci, którzy poprzednio zostali uznani za niezdolnych do służby wojskowej, ci, którym odroczono służbę wojskową i ci którzy otrzymali reklamacyę. Komisya przeglądowa zadecyduje o dalszej ważności reklamacyi.

Stemple na rachunki restauracyjne. Ministerstwo skarbu zwraca uwagę publiczności, iż w myśl istniejących przepisów taryfy stemplowej rachunki restauracyjne muszą być stemplowane przy sumie ponad 5 marek do 100 marek marką stemplową na 10 fenigów, przy sumie ponad 100 marek do 200 marek 20 fenigów, przy wyższych zaś kwotach za każde dalsze 100 marek po 10 fenigów więcej. Uchylenie się od obowiązku stemplowania naraża skarb państwa na straty tak zarówno wystawiających jak i płacących rachunek naraża na karę 25-krotnej kwoty opłaty stemplowej.

Echa morderstwa przy ul. Krakowskiej. W poszukiwaniu za mordercami bł. p. Grünfelda policya zarządziła onegdaj 2 obławy, a wczoraj obławę 3-cią. Na policyę odstawiono kilkunastu podejrzanych osobników, wśród nich niejakiego Wład. Dębskiego, który wspólnie z bandytami Szynalikiem i Bogutą dokonał przed pewnym czasem włamania do biura spedycyjnego przy ul. św. Jana. Obaj wspólnicy są już od dawna aresztowani.

Ponadto aresztowano pewnego osobnika, co do którego jest podejrzenie, że jest współwinny w zamordowaniu Grünfelda. Czy podejrzenia te są słuszne, ujawni dalsze śledztwo.

Z „Bagateli“. Wczorajsza premiera komedyi Lothara Schmidta „T y l k o s e n“ podobała się ogólnie. Doskonałe wykonanie przez zgrany zespół „Bagateli“, wywoływała rzetelne objawy zadowolenia na widowni, która nie szczędziła artystom oklasków. Wobec zdecydowanego powodzenia nowości, komedya Schmidta powtórzoną zostanie dziś wieczorem i w sobotę. — Sobotnie popołudnie przyniesie efektowną bajkę sceniczną pt. „Truteń“ wykonaną przez dzieci.

Premiera operowa w miejsk. Teatrze Powszechnym. W najbliższy poniedziałek 26 bm. wchodzi na repertuar arcydzieło Rossiniego „Cyrulik sewilski“ z udziałem znakomitych naszych sił operowych, pp. Hendrichówną (Rozyna). Ludwigiem (Figaro), Paszkowskim (Bartolo) i Tarnawskim (Bazyli) w partyach głównych. W operze tej wystąpi nadto znany śpiewak operowy, p. Wiktor Pietroń w partyi hrabiego Almawivy. Reżyseryę świetnie zapowiadającej się opery prowadzi p. Tarnawski, batutę dzierży kap. Leszczyński.

Z Teatru Nowości. „Wesoła wdówka“ cieszy się nadal niesłabnącem powodzeniem i powtórzoną będzie w sobotę, w niedzielę popołudniu i wiecz.

Próby z „Rozwódki“ Falla są już na ukończeniu, tak, iż premiera odbędzie się nieodwołalnie we wtorek 27 bm. W głównych rolach wystąpią pp. Krajewska, Józefowiczowa, Latsjner, Józefowicz, E. Pilarski i i. „Rozwódka otrzyma pierwszorzędną oprawę sceniczną. Dyrekcya nie szczędząc olbrzymich kosztów przygotowała wspaniałe dekoracye oraz stylowe kostyumy. Sprzedaż biletów już się rozpoczęła.

Pogotowie ratunkowe wzywane było w dniu wczorajszym w kilku wypadkach. M. i. interweniował lekarz pogotowia u niejakiej Michaliny Tara na placu Zgody l. 7, gdzie uległo zaczadzeniu od żle zamkniętego pieca 5 osób. Po zastosowaniu środków zaradczych zostawiono je opiece domowej. — Maszynista kolejowy Piotr Szala na Podgórzu wskutek fatalnej manipulacyi koło ognia dotkliwie poparzył sobie lewą rękę, a syn jego Władysław obie nogi. Pogotowie przewiozło ich na oddział chirurgiczny szpitala. — Wreszcie 12 letni Maryan Dzieciniewicz spadł podczas zabawy z nasypu na ul. Mazowieckiej, tak nieszczęśliwie, że doznał złamania prawej nogi. Przewieziono go do szpitala.

Obiecujący synalek. Przed kilku dniami uciekł z domu rodzicielskiego 18 l. Karol Siwek, syn podurzędnika kolejowego w Bieżanowie, skradłszy ojcu 8 tys. K. Z pieniędzmi temi przybył do Krakowa i począł się szeroko zabawiać i to „w towarzystwie dam!“ Zabawę przerwał mu ojciec, przyjechawszy do Krakowa w poszukiwaniu za synem. Obiecujący chłopczyk wydał na zabawy te około 3000 K.

Włamanie i spacer bandytów po dachach. Ubiegłej nocy zawiadomiono posterunek policyi na ul. Stradom, że do składu jubilerskiego Landaua przy ul. Stradom 2 usiłują się przez piwnicę włamać jacyś bandyci. Kiedy policyant wszedł do domu, spłoszeni bandyci uciekli na podwórze i przez płot do przyległego ogrodu OO. Misyonarzy; stamtąd zbiegli na dach następnego domu i uciekając dachami dostali się na dach domu pod L. 6. Tutaj musieli z powodu obniżenia poziomu dachów zejść na dół i wpadli do ogrodu b. seminaryum duchownego, gdzie kilku księży przytrzymało ich i oddało policyi. Są to Walerian Krzemień lat 24 i Kaz. Ziemba lat 21. Ten ostatni w chwili aresztowania poranił się ciężko nożem, i z tego powodu musiano go odstawić do szpitala.

Złodziej teatralny pod kluczem. Jak już donosiliśmy, w teatrze im. Słowackiego od dłuższego czasu dopuszczano się systematycznie kradzieży z garderób, lóż itd. Ubiegłej nocy udało się przytrzymać sprawcę tych kradzieży, który jak słusznie przypuszczano był dobrze obznajomiony z wnętrzem teatru, gdyż przez długi czas pracował tam jako robotnik. Sprawcą kradzieży jest Józef Kowalski l. 27, niemowa, który — jak sobie czytelnicy pewno przypominają — przed niespełna 3. laty popełnił morderstwo na pewnym kupcu przy ul. św. Tomasza. Niemowę wypuszczono wówczas z więzienia, jako umysłowo chorego, a on porzuciwszy robotę w teatrze jął się intratniejszego rzemiosła — kradzieży, będąc w posiadaniu dorobionych kluczy do teatru. Ubiegłej nocy zauważono, jak z teatru po stronie plant wyrzucał przedmioty garderoby, 12 portyer, 2 dywany itp. i w ten sposób go aresztowano ukrytego w loży. Przy aresztowanym znaleziono większą gotówkę. Nad ranem oddział policyi otoczył cały gmach, by schwytać ewentualnych wspólników Kowalskiego, nikogo jednak nie znaleziono. W ten sposób sprawa tajemniczych kradzieży w teatrze została wyświetlone.

Kradzież samochodu. Tutejszej filii amer. Y. M. C. A. (Związku amerykańskiej młodz. chrześc.) skradziony został wczoraj automobil nr 678 na 2 osoby. Szofer udał się w automobilu tym do garażu w Dąbiu—Piaskach, a kiedy na chwilę auto zostawił przed garażem, ktoś wsiadł do niego i odjechał w niewiadomym kierunku. Jest to już drugi wypadek skradzenia automobilu misyi Y. M. C. A.

Kradzieże piwniczne mnożą się w naszem mieście z przyczyn bardzo zrozumiałych — brak węgla i środków żywności. Wczoraj m. i. skradziono z piwnic Maryi Klińskiej przy ul. Niecałej 5 cetnarów węgla i 2 cent. ziemniaków, Karolinie Kaweckiej przy ul. Kurniki 5 centr. węgla a Ludwice Onderka przy ul. Lubomirskich 15 ctn. węgla.

Z kroniki policyjnej, która obfitowała wczoraj w liczne zajścia, notujemy jeszcze następujące: Do Zakładu dla osieroconych chłopców im. św. Józefa przy ul. Karmelickiej włamali się ubiegłej nocy nieznani sprawcy, gdzie zrzucili kasę żelazną z pierwszego piętra do ogrodu, poczem zrabowali z niej około 2 tys. kor. — Nieznani amatorzy jaj włamali się do sklepu Ign. Cypsa przy ul. Dietla 83 i skradli jaja wartości 10.000 K. — Policya państw. w Słomnikach zawiadamia że odebrała od podejrzanych ludzi 2 konie wałachy gniade z uprzężą wartości 50.000 K. Poszkodowani zechcą się zwrócić do posterunku pol. państw. w Słomnikach. — Komu w ostatnim czasie skradziono 60.000 kor. może się zwrócić do policyi w Radomiu, która przytrzymała niejakiego Abrama Śniadskiego z tą kwotą, z której pochodzenia nie może się wytłumaczyć.

Na ofiary pogromów na Ukrainie złożyła 500 koron. rodzina błp. Dra Adolfa Armhausa (a nie Ehrenpreisa, jak mylnie podano we wczorajszym numerze).

KOMUNIKATY.

Ceirej-Syon. Dziś o godz. 7 i pół w. referat p. Freunda n. t. Socyalizm żydowski. Cz. II.

REPERTUAR TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.

Piątek „Nina“ L. Kampfa.
Sobota „Sędziowie“ Wyspiańskiego, „Elektra“ Hoffmannsthala.
Niedziela pop. „Betleem polskie“ Rydla.
Niedziela wiecz. „Betleem“.

REPERTUAR TEATRU M. POWSZECHNEGO.

Piątek, Wieczór sióstr Wiesenthal.
Sobota pop. „Almasya“.
wieczorem „Baron cygański“.
Niedziela popoł. „Dwaj złodzieje“.
wieczór „Krzyżacy“.

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA“

Piątek: „Tylko sen“.

NADESŁANE

Za rubrykę tą redakcya nie odpowiada.

REPERTUAR OPERETKI w „NOWOŚCIACH“

Piątek „Wesoła wdówka“.
Sobota „Wesoła wdówka“
Niedziela pop. „Wesoła wdówka“.
wieczór „Wesoła wdówka“,
Poniedziałek „Tam gdzie skowronek śpiewa“.
Wtórek „Rozwódka“ (premiera) L. Falla.

Z kraju.

Ruch towarowy nie jest wstrzymany. PAT. Ponieważ w niektórych pismach pokazały się notatki o wstrzymaniu ruchu towarowego, ministerstwo kolei żelaznych donosi, że ograniczenie ruchu dotyczy pociągów osobowych. Jedynie w okręgu dyrekcyi warszawskiej wstrzymano na czas 18 do 20 stycznia włącznie ładunek pewnych towarów.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej objęło na podstawie rozp. Rady ministrów z 29 grudnia 1919 z dniem 17 bm. w b. zaborze austryackim zwierzchni zarząd i kierownictwo wszystkich działów administracyi, wchodzących w zakres tego ministerstwa. We wszystkich sprawach tych działów administracyi gen. del. rządu podlega odtąd ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej.

Zniesienie książki robotniczej. »Monitor« publikuje ustawę z 8 bm., mocą której wszelkie postanowienia ustawowe, dotyczące legitymowania się książką robotniczą na ziemiach b. zaboru austryackiego, zostają zniesione z dniem 21 b. m.

Głodówka na Pawiaku w Warszawie. Więźniowie polityczni, znajdujący się w więzieniu przy ulicy Dzielnej 24 od dni nie przyjmują jedzenia. Głodówkę ogłoszono w piątek wieczorem i od tej chwili żaden z politycznych nie tknął pokarmu — to też siły głodujących są bliskie wyczerpania.

Oświęcim. Z zadowoleniem donosimy o odbytym u nas w sali kina wieczorze szomrowym. Poprzedziło go przedstawienie popołudniowe dla dzieci, które wypełniły salę po brzegi i z zaciekawieniem oraz z nie kłamanem zainteresowaniem i wdzięcznością wchłaniały w siebie produkcye, bawiące uszy i oczy i rozweselające serca. Przedstawienie wieczorne rozpoczął chór mieszany i naprzemian nastąpiły deklamacya hebrajska, gra na skrzypcach i reszta programu. W pierwszej części wieczoru piece de resistance były pląsy dziewcząt w wieku od 7 do 12 lat. Ubrane w barwne sukienki, przyozdobione w kwiaty dziewczęta z wielkim wdziękiem wywiązały się ze swego zadania wywołując u publiczności przeważnie kobiecej, zachwyt i istną burzę oklasków.

Punktem kulminacyjnym drugiej połowy było odegranie fragmentu biblijnego pod tytułem »Dawid i Goliat«. Wykonawcy, tak chłopcy jak i dziewczęta, przejęli się rolami swemi i z werwą młodzieńczą przedstawili obrazek z naszej bohaterskiej przeszłości.

Oprócz najmłodszych tancerek wykonawcami programu, obejmującego i mowę uroczystą byli wyłącznie szomrim i szomrot, którym zadowolenie z udałego wieczoru biło formalnie z twarzy. Własnymi siłami przysporzyli oni kolonii szomrowej kilka tysięcy koron, czem dali dowód żywotności swej i energii, która jak się spodziewamy i życzymy sobie wyda jeszcze dalsze rezultaty.

Szomrzy mimo gróźb tutejszego nauczyciela religii żydowskiej, że pogorszy im noty z religii w razie wzięcia udziału w przedstawieniu szomrowem nie ulękli się, ba nawet rzeczywiste »piątki« z religii nie popsuły im uzasadnionego dobrego humoru. Nauczyciel ten od pewnego czasu niewiadomo dlaczego zaciekły wróg instytucyi szomrowej i szomrów prześladuje ostatnich w szkole i poza szkołą, chcąc się niewiadomo komu przypodobać. Władze bowiem, w pierwszym rzędzie inspektor szkolny mający pełne zrozumienie dla skautingu i jego wartości wychowawczej rozwojowi jego żadnych nie stawiają przeszkód.

Żałować należy tylko, że na wieczorze szomrowym zjawiło się niewiele Polaków, mimo, że plakaty zapraszały nań w języku polskim i żydowskim. Przybyli jednak kroku swego nie żałowali bynajmniej. Produkcye bowiem wypadły nienagannie.

Ze świata.

Przed siódmą konferencyą syońską w Kanadzie. Korespondent kanadyjski warszawskiego »Najes fun Hajnt« donosi: W Montreal rozpoczęto pracę przygotowawczą celem zwołania siódmej konferencyi syońskiej w Kanadzie, która odbędzie się po upływie dwóch miesięcy. Konferencya zostanie zwołana na nowych podstawach demokratycznych. Uprawnieni do wyboru delegatów są, każdy Żyd lub Żydówka, którzy złożyli podatek partyjny w kwocie 2 dolarów. W dotychczasowych konferencyach brali udział jedynie delegaci stowarzyszeń i instytucyi syońskich. Miejsce obrad konferencyi zostanie wkrótce wyznaczone.

Dział gospodarczy

Właściciele depozytów w Banku austr. węg. we Wiedniu mogą obecnie depozyty swe przenieść do kraju. W tym celu winni kwity depozytowe zaopatrzone własnoręcznym podpisem jako załącznik do osobnego listu zawierającego dyspozycyę co do podjęcia względnie sposobu przesyłki depozytu, przesłać wprost do Oddziału depozytowego Banku austro-węg. we Wiedniu. Do tego listu musi być załączone podanie: »An das Staatsamt der Finanzen in Wien« o zwolnienie depozytu. Podanie to musi zawierać oprócz dokładnego podpisu następujące oświadczenie: »Zur Begründung meines Gesuches führe ich an, dass ich polnischer Staatsangehöriger bin, seit ... im deutsch-österreichischen Gebiete nicht ansässig bin und während dieses Zeitraumes in ... domiciliere«.

Wywóz zboża z Jugosławii. Serbska Rada ministrów przyjęła postanowienie, mocą którego wolno wywieźć zagranicę bez specyalnych zezwoleń 200 000 wagonów zboża. Związek ekonomiczny kółek rolniczych w Krakowie zakupił mąkę w Jugosławii.

GIEŁDA KRAKOWSKA z dnia 22 bm.

Waluty: Ofiar. żądan. transakcye:
Ruble carskie po 500 rb. 226 — 235 — 235 50 234

ZURYCH. PAT. Kurs dewiz z 21 b. m.: Berlin 8 50 (8), Wiedeń 1 70 (1.80), Praga 7 (7 40), austr. noty koronowe 1.75 (2).

Redaktor naczelny i odpow. Dr Wilhelm Berkelhammer — Drukiem M. Deutschera w Krakowie, Bożego Ciała 10 — Tel. 1556.